

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง เรียงร้อยบท จดจำเรื่อง จำนวน 10 ชั่วโมง

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	เนื้อหาสาระ	เวลา (ชั่วโมง)
เรียงร้อยบท จดจำเรื่อง	แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 1 เรื่อง การแต่งคำ ประพันธ์ประเภทฉันท	มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษา และหลักภาษาไทย การ เปลี่ยนแปลงของภาษาและ พลังของภาษา ภูมิปัญญา ทางภาษา และรักษา ภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของ ชาติ ตัวชี้วัด ม.4-6/4 แต่งบทร้อยกรอง	คำประพันธ์ประเภทอินทร วิเชียรฉันท 11 - ฉันทลักษณ์ บังคับ และ สัมผัสของอินทรวิเชียรฉันท 11 - หลักการและข้อสังเกตใน การแต่งคำประพันธ์ ประเภทอินทรวิเชียรฉันท 11 - ความไพเราะของคำ ประพันธ์ประเภทอินทร วิเชียรฉันท 11 - จังหวะของการอ่านคำ ประพันธ์ประเภทอินทร วิเชียรฉันท 11	4
	แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 2 เรื่อง การอ่าน ออกเสียง	มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้าง ความรู้และความคิดเพื่อ นำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหา ในการดำเนินชีวิต และมี นิสัยรักการอ่าน ตัวชี้วัด ม.4-6/1 อ่านออกเสียงบท ร้อยแก้วและบทร้อยกรอง ได้อย่างถูกต้อง ไพเราะ และเหมาะสมกับเรื่องที่ อ่าน	การอ่านออกเสียงบทร้อย กรอง เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย และลิลิต 1. ความหมายของการอ่าน ออกเสียงบทร้อยกรอง 2. หลักการอ่านออกเสียง บทร้อยกรอง 3. วิธีการอ่านออกเสียงบท ร้อยกรอง 4. การฝึกปฏิบัติการอ่าน ออกเสียงบทร้อยกรอง	2
	แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 3 เรื่อง สามัคคีเภท คำฉันท์	มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความ คิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่าง	1. หลักการวิเคราะห์และ วิจารณ์วรรณคดีและ วรรณกรรมเบื้องต้น - จุดมุ่งหมายการแต่ง วรรณคดีและวรรณกรรม	4

		เห็นคุณค่าและนำมา ประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ตัวชี้วัด ม.4-6/1 วิเคราะห์และ วิจารณ์วรรณคดีและ วรรณกรรมตามหลักการ วิจารณ์เบื้องต้น ม.4-6/2 วิเคราะห์ลักษณะ เด่นของวรรณคดีเชื่อมโยง กับการเรียนรู้ทาง ประวัติศาสตร์และวิถีชีวิต ของสังคมในอดีต ม.4-6/3 วิเคราะห์และ ประเมินคุณค่าด้าน วรรณศิลป์ของวรรณคดี และวรรณกรรมในฐานะที่ เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ของชาติ ม.4-6/4 สังเคราะห์ข้อคิด จากวรรณคดีและ วรรณกรรม เพื่อนำไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ม.4-6/6 ท่องจำและบอก คุณค่าบทอาขยานตามที่ กำหนด และบทร้อยกรองที่ มีคุณค่าตามความสนใจ และนำไปใช้อ้างอิง	- การพิจารณารูปแบบของ วรรณคดีและวรรณกรรม - การพิจารณาเนื้อหาและ กลวิธีในวรรณคดีและ วรรณกรรม - การวิเคราะห์และการ วิจารณ์วรรณคดีและ วรรณกรรม 2. การวิเคราะห์ลักษณะ เด่นของวรรณคดีและ วรรณกรรมเกี่ยวกับ เหตุการณ์ประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิตของสังคมใน อดีต 3. การวิเคราะห์และ ประเมินคุณค่าวรรณคดี และวรรณกรรม - ด้านวรรณศิลป์ - ด้านสังคมและวัฒนธรรม 4. การสังเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรม	
--	--	--	---	--

แบบฟอร์มแผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อ-นามสกุล...นายฉัตร เวทย์วิระพงศ์...โรงเรียน...สอยดาววิทยา...สังกัด...สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี...ตราด
กลุ่มสาระการเรียนรู้...ภาษาไทย...ระดับชั้น...มัธยมศึกษาปีที่ 6
ชื่อหน่วยการเรียนรู้...เรียงร้อยบท จดจำเรื่อง...เวลา...10...ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่...1...เรื่อง...การแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท...เวลา...4...ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท ผู้แต่งจะต้องมีความรู้ เรื่อง คำหนัก-เบา หรือคำครุ-ลหุ คณะ สัมผัส และการสร้างมโนภาพจะต้องเลือกประเภทของฉันทให้สอดคล้องกับเนื้อความที่ต้องการจะสื่อสาร เพื่อให้การแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันทเป็นไปอย่างถูกต้อง ช่วยส่งผลให้เป็นผู้ที่สามารถใช้สำนวนภาษาได้ชัดเจนถูกต้อง เห็นคุณค่าและความสำคัญของการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท และสามารถอ่านออกเสียงคำประพันธ์ประเภทฉันทได้อย่างถูกต้องไพเราะ

2. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระหว่างทาง

ตัวชี้วัดปลายทาง

ท 4.1 ม.4-6/4 แต่งบทร้อยกรอง

3. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร

ตัวชี้วัดที่ 1 ใช้ภาษาถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจ ความคิด ความรู้สึกและทัศนะของตนเองด้วยการพูดและการเขียน
พฤติกรรมบ่งชี้ 3 เขียนถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจจากสารที่อ่านฟังหรือดูด้วยภาษาของตนเองพร้อมยกตัวอย่างประกอบได้

2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถในการคิด

ตัวชี้วัดที่ 2 คิดขั้นสูง (การคิดสังเคราะห์คิดสร้างสรรค์คิดอย่างมีวิจารณญาณ)
พฤติกรรมบ่งชี้ 2 คิดอย่างสร้างสรรค์ เพื่อนำไปสู่การประยุกต์สร้างสิ่งใหม่ในทางบวกเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

☐ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ อยู่อย่างพอเพียง	☐ ซื่อสัตย์สุจริต
☒ มุ่งมั่นในการทำงาน	☐ มีวินัย	☐ รักความเป็นไทย
☐ ใฝ่เรียนรู้	☐ มีจิตสาธารณะ	

5. จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายหลักการแต่ง ฉันทลักษณ์ บังคับ สัมผัสของฉันทประเภทต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง (K)
- แต่งคำประพันธ์ประเภทฉันทได้ (P)

3. อ่านออกเสียงคำประพันธ์ประเภทฉันท์ได้ (P)
4. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน สามารถนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวันได้ (A)

6. เนื้อหาสาระ

คำประพันธ์ประเภทอินทรีวิเชียรฉันท์ 11

- ฉันทลักษณ์ บัณฑิต และสัมผัสของอินทรีวิเชียรฉันท์ 11
- หลักการและข้อสังเกตในการแต่งคำประพันธ์ประเภทอินทรีวิเชียรฉันท์ 11
- ความไพเราะของคำประพันธ์ประเภทอินทรีวิเชียรฉันท์ 11
- จังหวะของการอ่านคำประพันธ์ประเภทอินทรีวิเชียรฉันท์ 11

7. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

- 1) ใบกิจกรรม “รู้จักฉันท์ รู้จักกาพย์”
- 2) ใบกิจกรรม “เพลงของฉันท์”
- 3) ใบกิจกรรม “ข้อความจากใจฉันท์”
- 4) ชื่อจริงของนักเรียน
- 5) แอปบัตรคำนำเสียง จำนวน 10 ชุด
- 6) แอปคำประพันธ์ปริศนาคำทาย จำนวน 10 ชุด
- 7) แอปคำประพันธ์แยกฉันท์ที่ จำนวน 10 ชุด
- 8) กระดานและปากกาไวท์บอร์ด

8. วิธีการดำเนินกิจกรรม ตามแนวคิด Active Learning

กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ของพิมพ์ดีด เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นที่ 1 การเรียนรู้ตั้งคำถาม (learning to Question)

1.1 ให้นักเรียนร่วมกันสนทนาโดยครูใช้คำถามกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ดังนี้

- นักเรียนเคยแต่งคำประพันธ์ประเภทใดบ้างและมีหลักในการแต่งอย่างไร
- นักเรียนคิดว่าการแต่งบทร้อยกรองให้ไพเราะต้องมีความรู้เรื่องใด

1.2 ครูยกตัวอย่างคำประพันธ์ประเภทอินทรีวิเชียรฉันท์ 11 ดังนี้

วังเวียงชะวากผา	ฉนวนแผ่นศิลาสลอน
ช่องขานชโลธร	ชลแผ่นกระเซ็นสาย
ปรอยปรอยประเล่ห์เห-	มอุทกพะพร่างพราย
ชาบชานสราญกาย	กระอุร้อนก็ผ่อนซา
(อิศราหคำถ้ำเห)	

จากนั้นให้นักเรียนอ่าน แล้วใช้คำถามกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ดังนี้

- นักเรียนคิดว่าคำประพันธ์ข้างต้นเป็นคำประพันธ์ประเภทใด
- นักเรียนมีหลักในการพิจารณาคำประพันธ์ข้างต้นจากอะไร

1.3 นักเรียนแบ่งกลุ่มจำนวน 10 กลุ่ม กลุ่มละ 2-3 คน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มหาคำประพันธ์ปริศนาคำทายแบบเวียนฐาน ดังนี้

1) คำประพันธ์ปริศนาคำทายมีทั้งหมด 10 ข้อ ดังนี้

ชุดที่ 1 ผู้คนนิยมให้ ขณะใกล้จะสิ้นปี
 เป็นแบบตะกร้าที่ จุและจัดระเบียบงาม
คำประพันธ์ : อินทวิเชียรฉันท 11
เฉลย : กระเช้าของขวัญ

ชุดที่ 2 ผืนผ้าสง่างาม ไทยทุกนามเคารพใจ
 ชักเชิญสู่เสาใหญ่ ทุกเข้ามาเมื่อช้านาน
คำประพันธ์ : กาพย์ยานี 11
เฉลย : ธงชาติไทย

ชุดที่ 3 เป็นห้องรโหฐาน เฉพาะการก็หนึ่งคน
 ปลอ่ยของสบายตน ธุระต้องเสมอไป
คำประพันธ์ : อินทวิเชียรฉันท 11
เฉลย : ห้องน้ำ, ห้องส้วม

ชุดที่ 4 ผงถ่านผสานแต่ง เปราะและแข็งประกอบเขียน
 ทั้งครูและนักเรียน ก็จะทำดและจดงาน
คำประพันธ์ : อินทวิเชียรฉันท 11
เฉลย : ดินสอ

ชุดที่ 5 เปิดกล่องโทรศัพท์ ไฟกลั้บจากมือถือ
 วक्तมาถ่ายคือ อาการนี้ที่ทำการ
คำประพันธ์ : กาพย์ยานี 11
เฉลย : เซลล์ไฟ

ชุดที่ 6 รวมก้านและใบหญ้า ขยะมากก็เรียบร้อย
 แต่ด้ามนี้ยาวหน่อย เพราะจะใช้กะเพดาน
คำประพันธ์ : อินทวิเชียรฉันท 11
เฉลย : ไม้กวาดหยากไย่

ชุดที่ 7 เป็นลัทธิวิเศษใหญ่ ขณะใดก็น่าขาม
 เกล็ดทองสง่างาม ศุภลักษณ์นี้ยาวรี
คำประพันธ์ : อินทวิเชียรฉันท 11
เฉลย : พญานาค

ชุดที่ 8 ประโยชน์นั้นใช้นั่ง จะลำพังหรือหลายคน
 ออกแบบหลากหลาย ทั้งรูและธรรมดา

คำประพันธ์ : กาพย์ยานี 11

เฉลย : แก้อี้

ชุดที่ 9

สิ่งนี้สบายญ

กะสบูจะฟูฟอง

อาบผิวสะอาดมอง

ก็ละมุนและนุ่มกาย

คำประพันธ์ : อินทวิเชียรฉันท 11

เฉลย : ไยขัดตัว

ชุดที่ 10

ผงนี้ลีไล้จัด

จุและอัดกระบอกลง

เป็นเชื้อระเบิดบ่ง

ปะทุได้กระจายตัว

คำประพันธ์ : อินทวิเชียรฉันท 11

เฉลย : ดินประสีว

2) เวลาที่ใช้ทายคำประพันธ์ปริศนาคำทายแต่ละข้อ คือ ข้อละ 1 นาที 30 วินาที

3) ลักษณะการทายคำประพันธ์ปริศนาคำทายแบบเวียนฐาน คือ

3.1) ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มยืนประจำจุดที่ครูกำหนดไว้ จุดละ 1 กลุ่ม ต่อ 1 ข้อ

3.2) เมื่อส่งสัญญาณเริ่มทายคำประพันธ์ปริศนาคำทาย ให้นักเรียนเริ่มทายคำประพันธ์ปริศนาคำทาย ข้อที่กลุ่มของตนเองได้ เป็นเวลาข้อละ 1 นาที 30 วินาที

3.3) เมื่อหมดเวลา 1 นาที 30 วินาที ครูส่งสัญญาณหมดเวลาในข้อนั้น ๆ แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเวียนฐานไปยังจุดต่อไปทางด้านขวามือของตัวเอง แล้วเริ่มทายคำประพันธ์ปริศนาคำทายข้อต่อไปทันที

3.4) นักเรียนแต่ละกลุ่มวนฐานทายคำประพันธ์ปริศนาคำทายจนครบ 10 ข้อ

1.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านคำประพันธ์ปริศนาคำทายที่ได้รับในแต่ละข้อแล้วทายว่า คำประพันธ์ปริศนาคำทายกล่าวถึงอะไร แล้วกรอกข้อมูลลงในใบกิจกรรม “รู้จักฉันท์ รู้จักกาพย์”

1.5 นักเรียนและครูร่วมกันเฉลยคำประพันธ์ปริศนาคำทายและลักษณะคำประพันธ์ทั้ง 10 ชุด

1.6 นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายถึงความแตกต่างของคำประพันธ์ที่พบ แล้วสรุปความแตกต่างของอินทวิเชียรฉันท 11 กับกาพย์ยานี 11 ว่า อินทวิเชียรฉันท 11 มีคำครูและคำลหุประกอบในฉันทลักษณ์ แต่กาพย์ยานี 11 ไม่มีคำครูและคำลหุประกอบในฉันทลักษณ์

1.7 ครูกล่าวเชื่อมโยงว่าคำที่ออกเสียงหนัก-เบา จะเรียกว่า คำครู-คำลหุ ซึ่งเมื่ออ่านออกเสียงอย่างเป็นธรรมชาติผ่านประโยคทั่วไป เช่น แม่ไปตลาด ฉันทันรถไปตลาด ขนาดเสื้อ เป็นต้น ก็จะทราบว่าในคำจะมีพยางค์ที่ออกเสียงเบา และออกเสียงหนัก

1.8 นักเรียนทุกคนระบุสัญลักษณ์ครู หรือ ลหุ ตามข้อจริงของตนเอง โดยบอกเป็นรายคน เช่น ธัญธ ระบุได้ว่า ครู-ลหุ-ครู (~) เป็นต้น

1.9 ครูใช้แถบบัตรคำนำเสียง ให้นักเรียนร่วมกันระบุคำให้ครบตามจำนวนเสียงคำครูและคำลหุที่กำหนดไว้ในแถบบัตรคำนำเสียง เช่น ~ ~ สามารถระบุคำตามเสียงได้ว่า นนทบุรี (จัน-ทะ-บุ-รี)

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นที่ 2 การเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ (Learning to Search)

2.1 ให้นักเรียนร่วมกันสนทนาโดยครูใช้คำถามกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ดังนี้

- นักเรียนรู้จักวรรณคดีเรื่องใดบ้างที่แต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทฉันท
- หากนักเรียนไม่มีความรู้เรื่องคำประพันธ์ประเภทฉันทจะสามารถอ่านคำประพันธ์ได้หรือไม่

2.2 แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4-6 คน คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลาง และอ่อน ให้แต่ละกลุ่ม ศึกษา เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ประเภทอินทรีเขียรฉันท 11 จากหนังสือหรือแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ตามหัวข้อต่อไปนี้

- ฉันทลักษณ์ บั้คับ และสัมผัสของอินทรีเขียรฉันท 11
- หลักการและข้อสังเกตในการแต่งคำประพันธ์ประเภทอินทรีเขียรฉันท 11
- ความไพเราะของคำประพันธ์ประเภทอินทรีเขียรฉันท 11
- จังหวะของการอ่านคำประพันธ์ประเภทอินทรีเขียรฉันท 11

2.3 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษา โดยการอภิปรายภายในกลุ่ม (intragroup) ซักถามแลกเปลี่ยนความรู้ และร่วมระดมความคิดเห็นจนเข้าใจครบทุกคน

2.4 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มถ่ายทอดสิ่งที่ได้ศึกษามาให้เพื่อนในกลุ่มฟังจนเข้าใจครบทุกคน โดยครูสุ่มถามเพื่อทดสอบความเข้าใจเป็นรายกลุ่ม

2.5 ครูยกตัวอย่างแถบคำประพันธ์แยกฉันทที่ จำนวน 10 ชุด ดังนี้

ดีแล้วทั้งการรำ ทั้งดนตรีประสาน	และลำนำขับร้องหวาน ก็ฟังเพราะเสนาะดี
บงเนื้อก็เนื้อเด่น ท้วร่างและทั้งตัว	พิศเส้นสรีระร้ว ก็ระริกระร้วไหล
เห็นเชิงพิเคราะห์ช่อง พราหมณ์เวทอุดม	ชนะคล้องประสพสม ธก็ลอบแถลงการณ์
ราชาพระมิ่งขวัญ ไพร่ฟ้าประดามี	สุนิรันดร์ประเสริฐศรี มนชื่นสราญใจ
ทิงค์เจาะจงเจตน์ กระหน่ำและซ้ำเติม	กละห์เหตุยุงเสริม นฤพัทธะก่อการ
ไม่เรียกผะกาทุก ปานแก้มแฉล้มแดง	ชกะสือรุดแสง ดรุณิณยามอาย
พิธิณะฉันทศาสตร์ เขลงลักษณ์ล้ำเค็ญ	อุปชาตินามเห็น กลนัยสลับกัน
ภาคพื้นพนารัญ เนินราบสลับสม	จรแสนสราญรมย์ พิศเพลินเจริญใจ
พราหมณ์ครูรู้สังเกต ราชาวัชชีสร	ประจักษ์เหตุตระหนักรัน พะจักสู่พินาศสม
พวกราชมัลลโดย สุดหัตถะแห่งเขา	พละโบยมิใช่เบา ขณะหวดสิฟิงกลัว

จากนั้นนักเรียนช่วยกันบอกว่าแถบคำประพันธ์ที่ได้อ่านเป็นคำประพันธ์ประเภทอินทรีเขียรฉันท 11 หรือไม่ โดยให้นักเรียนวิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างของคำประพันธ์ที่ได้อ่าน จากนั้นครูและเพื่อนในชั้นเรียนช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

ชั่วโมงที่ 3

ขั้นที่ 3 การเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ (Learning to Construct)

3.1 ให้นักเรียนร่วมกันสนทนาโดยครูใช้คำถามกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ดังนี้

- นักเรียนคิดว่าการแต่งฉันทอย่างไรให้ได้ทั้งรสคำและรสความ

3.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปองค์ความรู้ เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ประเภทอินทรีเขียรฉันท 11 จากการอภิปรายภายในกลุ่ม (intragroup)

3.3 ครูและนักเรียนร่วมกันฟังเพลงผู้ถูกเลือกให้ผิดหวัง (ดอกไม้ฤดูหนาว) พร้อมยกเนื้อเพลงมาให้นักเรียนร่วมกันพิจารณา ดังนี้

ทำไมยังเป็นฉันทที่ต้องผิดหวัง รักใคร่ครั้งต้องปวดร้าว
 กอดตัวเองทุกครั้ง เมื่ออากาศหนาว คำเย็นจนเข้า ก็ยังเหงา
 * ถ้าหากฉันจะขอพรบ้างได้ไหม ขอใครได้ไหม ให้เขาอยู่ยาว
 คนที่กอดฉันไว้ เมื่ออากาศหนาว มันจะมีใช้ไหม
 ** ก็เมื่อฉันรักใคร่ ฉันต้องเป็นคนผิดหวัง
 สุดท้ายเมื่อรักไป หัวใจต้องแตกทุกครั้ง
 ทำไมต้องเป็นฉันท ผู้ถูกเลือกให้ผิดหวัง
 อากาศหนาวทำให้หัวใจฉันกลับมาเหงาอีกครั้ง
 ลมพัดเธอหายไป เหลือไว้แค่เพียงความหลัง
 สดหายใจแรงแล้ว ฝักใฝ่ใจรักใคร่แล้ว ใจสลายแล้ว

จากนั้นครูยกตัวอย่างการประยุกต์เนื้อเพลงที่เลือกมาเป็นคำประพันธ์ที่มีจำนวนคำเท่ากับอินทรีเขียรฉันท 11 คือ กาพย์ยานี 11 ซึ่งจะได้ตัวอย่าง ดังนี้

รักใคร่ผิดหวัง	รักทุกครั้งใจสลาย
หน้าหนาวเราเดียวดาย	ลมพัดหายเจ้าเหมือนเดิม

3.4 ครูและนักเรียนร่วมกันฟังเพลง “เหมือนไม่เคย” พร้อมยกเนื้อเพลงมาให้นักเรียนร่วมกันพิจารณา ดังนี้

เรื่อย ๆ มาเรื่อย ๆ	นกบินเฉียง ไปทั้งหมู่
ตัวเดียว..มาไร้คู่	เหมือนฟุ้ง..เพียงเภา
ร่ำ ๆ ใจรอน ๆ	อกสะท้อน..อ่อนใจซ้ำ
ดวงใจ..โยนหน้า	โถแก้วตา..มาหมางเมิน
รู้ไหมใครซ้ำเท่า	เหมือนพี่เศร้า..เจ้าห่างเหิน
เคยแนบ แอบอกเพล็น	กลับหมางเมิน..เหมือนไม่เคย
แจ้ว ๆ จ้านรรจา	ยกดินฟ้า มาอ้าอ่อย
แรมรา มาร้างเลย	เหมือนไม่เคย เลยหรือไร

ดังนี้

จากนั้นครูยกตัวอย่างการประยุกต์เนื้อเพลงเป็นคำประพันธ์ประเภทอินทวิเชียรฉันท 11 ซึ่งจะได้ตัวอย่าง

เรื่อย ๆ และเรียง ๆ	วตะบินเฉียงก็ทั้งหมู่
นกโดนะไรคู่	กละอยู่ก็เอยกา
.....	
แจ้ว ๆ จะวาจา	พสุธาสิอ้างเอ่ย
แรมกลางก็ร้างเลย	บมีเหมือนก็หรือไร..

3.5 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกเพลงจำนวน 1 เพลง จากนั้นคัดลอกเนื้อเพลงท่อนที่ชื่นชอบ 1 ท่อน แล้วให้แต่ละกลุ่มถอดเนื้อเพลงออกมาเป็นคำครุ คำลหุ และโยงสัมผัสคล้องจองของเนื้อเพลง ให้ถูกต้อง

3.6 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มประยุกต์เนื้อเพลงที่เลือกมาเป็นคำประพันธ์ประเภทฉันท โดยไม่ต้องคำนึงถึงการวางตำแหน่งครุ-ลหุ แต่บังคับจำนวนคำภายในวรรค และสัมผัสของคำประพันธ์ให้ถูกต้อง จากนั้นโยงสัมผัสคล้องจอง แล้วบันทึกลงในใบกิจกรรม “เพลงของฉันท”

3.7 ให้ผู้แทนนักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการทำกิจกรรมหน้าชั้นเรียน

3.8 หลังจากให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้คำประพันธ์จากเพลงแล้ว ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันปรับแก้คำประพันธ์ด้วยการปรับคำที่ยังวางตำแหน่งคำครุ-ลหุ ไม่ถูกต้องให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ แล้วบันทึกลงในใบกิจกรรม “เพลงของฉันท” โดยครูเป็นผู้ให้คำแนะนำและช่วยเหลือตลอดกิจกรรม

3.9 ให้ผู้แทนนักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการทำกิจกรรมหน้าชั้นเรียน

ชั่วโมงที่ 4

ขั้นที่ 4 การเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร (Learning to Communicate)

4.1 ให้นักเรียนร่วมกันสนทนาโดยครูใช้คำถามกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ดังนี้

- ในปัจจุบันการแต่งคำประพันธ์ยังคงสำคัญอยู่หรือไม่
- เพราะเหตุใดยังคงต้องศึกษาเรื่องการแต่งคำประพันธ์อยู่

4.2 ครูและนักเรียนร่วมสนทนาเกี่ยวกับการแต่งคำประพันธ์ประเภทอินทวิเชียรฉันท 11 มีลักษณะเหมือนหรือต่างจากการแต่งคำประพันธ์ประเภทอื่นอย่างไร

4.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มทดสอบการอ่านออกเสียงคำประพันธ์ประเภทอินทวิเชียรฉันท 11 เพื่อประเมินผลตามตัวชี้วัด ดังนี้

ฟังมรรยาทยึด	สุประพาศิตสงวนพรรค
รื้อรื้อยาอัน	อุปเจตไมตรี
ตั้งนั้น ณ หมูไค	ผิ บ ไร้สมัครมี
พร้อมเพรียงนิพัทธ์นี้	รวีวาทะแวงกัน
หวังเทอญมีต้องสง	สยคงประสบพลัน
ซึ่งสุขเกษมสันต์	หิตะกอบทวิการ
ใครเล่าจะสามารถ	มนอาจระรานหาญ
หักล้าง บ แผลกลาญ	ก็เพราะพร้อมเพราะเพรียงกัน
ป่วยกล่าวอะไรผู้	นรสูงประเสริฐครัน
ฤทธรรพสัตว์อัน	เฉพาจะมีชีวีครอง
แม้มากฝึกยังไม่	ผิวใครจะใคร่ลอง
มัดกำกระนั้นปอง	พลหักก็เต็ม
	(สามัคคีเภทคำฉันท์)

4.4 นักเรียนร่วมกันประเมินการอ่านออกเสียงคำประพันธ์ประเภทอินทรวีเชียรฉันท 11 ของเพื่อนแต่ละกลุ่ม ว่าอยู่ในระดับใด โดยมีระดับการประเมิน 4 ระดับ คือ ปรับปรุง พอใช้ ดี และดีมาก

4.5 ให้นักเรียนร่วมกันสนทนาโดยครูใช้คำถามกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ดังนี้

- นักเรียนคิดว่าการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันทมีความท้าทายอะไรบ้าง

4.6 นักเรียนนำความรู้ เรื่อง หลักการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท ไปแนะนำเพื่อนที่ยังแต่งได้ไม่ถูกต้อง

4.7 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มฝึกปฏิบัติการแต่งคำประพันธ์ประเภทอินทรวีเชียรฉันท 11 โดยให้นักเรียนภายในกลุ่มแต่ละกลุ่มแต่งต่อวรรคจากวรรคของเพื่อน ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ หลักและวิธีการแต่งคำประพันธ์ประเภทอินทรวีเชียรฉันท 11 แล้วบันทึกลงในใบกิจกรรม “ข้อความจากใจฉันท์” ซึ่งครูได้กำหนดวรรคแรกไว้ให้ว่า “ความรักประจักษ์ค่า” จากนั้นครูช่วยเหลือและตรวจสอบความถูกต้อง

4.8 ให้ผู้แทนนักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการทำกิจกรรมหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 5 การเรียนรู้เพื่อตอบแทนสังคม (Learning to Service)

5.1 ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม กลุ่มละ 2-3 คน ออกแบบและจัดทำหนังสือเล่มเล็ก โดยแต่งเรื่องด้วยคำประพันธ์ประเภทอินทรวีเชียรฉันท 11 จำนวนกลุ่มละ 2 บท กำหนดให้แต่ละกลุ่มจัดทำกลุ่มละ 2 หน้า จากนั้นให้ทุกกลุ่มภายในชั้นเรียนนำผลงานมารวมเล่ม จัดทำหน้าปก คำนำ และสารบัญ เพื่อประเมินผลตามตัวชี้วัด โดยให้ทุกกลุ่มจัดทำภายใต้หัวข้อ “เมืองฉันท์ที่ฉันรู้จัก”

5.2 ครูประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนี้ สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะทำงานร่วมกันและสังเกตการตอบคำถามของนักเรียนในชั้นเรียน

5.3 ครูมอบหมายให้นักเรียนเผยแพร่หนังสือเล่มเล็ก โดยการนำไปจัดแสดงในมุมความรู้หน้าห้องเรียนและห้องสมุด เพื่อให้นักเรียนห้องอื่น ๆ ที่สนใจร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

5.4 ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันสะท้อนเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ ปัญหา และอุปสรรคในการเรียน และความรู้สึกลงในการจัดการเรียนรู้

9. การวัดและการประเมินผล

สิ่งที่ต้องการวัด (ยึดจุดประสงค์การเรียนรู้)	วิธีการวัด	เครื่องมือการวัด	เกณฑ์การให้คะแนน
1. อธิบายหลักการแต่ง ฉันทลักษณ์ บังคับ สัมผัสของฉันทประเภทต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง	นักเรียน อภิปรายภายในกลุ่ม	แบบประเมิน อภิปรายภายในกลุ่ม	คะแนนผ่านเกณฑ์ประเมิน ตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป
2. แต่งคำประพันธ์ประเภทฉันทที่ได้	นักเรียนทำ หนังสือเล่มเล็ก	แบบประเมินการทำ หนังสือเล่มเล็ก	คะแนนผ่านเกณฑ์ประเมิน ตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป
3. อ่านออกเสียงคำประพันธ์ ประเภทฉันทที่ได้	นักเรียนอ่านออกเสียง คำประพันธ์ประเภท อินทรีวิเชียรฉันท 11	แบบประเมินการ อ่านออกเสียง	คะแนนผ่านเกณฑ์ประเมิน ตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป
4. มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (มุ่งมั่นในการทำงาน)	สังเกตคุณลักษณะอันพึง ประสงค์	แบบประเมิน คุณลักษณะอันพึง ประสงค์	คะแนนผ่านเกณฑ์ประเมิน ตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป
	สังเกตพฤติกรรมการมี ส่วนร่วมในชั้นเรียน	แบบสังเกตพฤติกรรม การมีส่วนร่วมในชั้น เรียน	ประเมินตามสภาพจริง

10. บันทึกหลังการสอน

1) ผลการจัดการเรียนรู้

- ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท ด้วยกระบวนการการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) พบว่า ผู้สอนและผู้เรียนมีบทบาทร่วมกันเป็นส่วนใหญ่ โดยผู้สอนและผู้เรียนจัดการกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 STEPs) ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่สามารถส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ พัฒนากระบวนการคิดฝึกให้เกิดความคิดอย่างมีเหตุผล และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น จะเกิดประโยชน์กับผู้เรียนและผู้สอน คือ ผู้เรียนจะเกิดการคิดอย่างเป็นระบบ คิดแก้ปัญหา คิดวิเคราะห์ จนเกิดเป็นความคิดสร้างสรรค์ผ่านข้อมูลที่ได้รับจากประสบการณ์และกระบวนการเรียนรู้ เป็นเจ้าของการเรียนรู้ที่แท้จริง ส่วนผู้สอนมีโอกาสดำเนินการตนเองทั้งด้านความรู้ ความคิด เจตคติ และทักษะกระบวนการ จะเห็นได้ว่าการประยุกต์กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน สู่การสอนแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท มาใช้พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่สามารถปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึก เห็นคุณค่า และประโยชน์ในการเรียนรู้แต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท และมีนิสัยใฝ่เรียนรู้เพิ่มมากขึ้นได้ นักเรียนส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงสิ่งที่เรียนได้เป็นอย่างดี นักเรียนสนใจและใฝ่เรียนรู้สามารถตอบคำถามประวัติความเป็นมาของฉันทและอินทรีวิเชียรฉันท 11 ได้

- นักเรียนพยายามช่วยกันตอบคำถามเรื่องคำครุ-ลหุ ให้ความร่วมมือในการแยกคำครุ-ลหุจากแถบบัตรคำนำเสียง แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความรู้เดิมในเรื่องคำครุ ลหุ ค่อนข้างดีซึ่งจะสามารถนำมาใช้ในการแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันท

ต่อไปได้ เนื่องจากการแต่งฉันทน์นอกจากจะมีความรู้เดิมเรื่องคำคล้องจองแล้วนักเรียนยังต้องมีความรู้เรื่องฉันทลักษณ์เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในกิจกรรมการเรียนรู้อีกด้วย

- นักเรียนแต่งคำประพันธ์ประเภทฉันทน์ โดยมีขอบเขตเกี่ยวกับจังหวัดจันทบุรีซึ่งจะได้เห็นนักเรียนใช้ประสบการณ์ความรู้ของตนเองจากการหาจุดเด่นในจังหวัดจันทบุรีมาสร้างสรรค์ผลงานให้ประสบความสำเร็จโดยมีการระดมความคิดเห็นเลือกคำศัพท์ เพื่อให้ได้ชิ้นงานที่สมบูรณ์ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของการแต่งคำประพันธ์

- ครูมีการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน เฝ้าดูการทำกิจกรรมของทุกกลุ่ม ให้ข้อเสนอแนะในการสร้างสรรค์ชิ้นงานของแต่ละกลุ่ม หลังจากนักเรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่มแล้วครูได้ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานของตนเองโดยครูชี้แนะแนวทางให้ข้อคิดเกี่ยวกับผลงานของนักเรียนแต่ละกลุ่มเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขและใช้ในการสร้างสรรค์ชิ้นงานเดี่ยวได้

2) ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการจัดการเรียนรู้

- นักเรียนบางคนไม่สามารถแยกคำครุ ลหุได้
- นักเรียนมีความรู้ในเรื่องของคำศัพท์ค่อนข้างน้อยและไม่หลากหลายทำให้การแต่งคำประพันธ์อาจมีการใช้ระดับของภาษาคนละระดับ
- เนื่องจากนักเรียนมีความกังวลเรื่องฉันทลักษณ์ ทำให้ใช้เวลาในการฝึกปฏิบัตินานกว่าที่กำหนดไว้

3) สาเหตุของปัญหา/อุปสรรคที่พบในการจัดการเรียนรู้

สาเหตุของปัญหาเกิดจากภูมิความรู้เดิมของนักเรียน ทำให้นักเรียนแต่ละคนมีความพร้อมที่ต่างกัน ซึ่งนักเรียนที่มีภูมิความรู้เดิมน้อยก็กว่าปิดกั้นตนเอง ทำให้ไม่ยอมรับรู้ความรู้เพิ่มเติม ในขณะที่นักเรียนกลุ่มที่มีภูมิความรู้เดิมที่มากกว่าจะมีความพร้อมและสนใจในทุกกิจกรรมในแผนการจัดการเรียนรู้

4) วิธีการแก้ไขหรือพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน

ทบทวนและเอาใจใส่กับกลุ่มนักเรียนที่มีภูมิความรู้เดิมน้อยก็ให้เขาเห็นคุณค่าในตนเอง เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น ชื่นชม ให้กำลังใจ ร่วมกันเฉลยคำตอบที่ถูกต้องเพื่อให้นักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ยกตัวอย่างและสอนเทคนิคการเรียนรู้อย่างง่ายในการแยกสระเสียงสั้นและเสียงยาวให้กับนักเรียน แนะนำแนวทางเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนช่วยกันสร้างประสบการณ์ใหม่ในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน

1. เกณฑ์การประเมินความสามารถในจัดอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion Organization)

ประเด็นประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
ทีมนำการอภิปรายกลุ่มโดย ประยุกต์ใช้หลักการหรือ ประเด็นที่ควรคำนึงถึงตามที่ ได้ เรียนรู้ (เช่น IEEI, 7 เคล็ดลับ ลับ, 5 สิ่งที่บริษัทต้องการใน การ อภิปราย, Tuckman's team building model)	ทีมเตรียมตัวเป็นอย่างดี และนำการ อภิปรายกลุ่มโดยประยุกต์ใช้หลักการ หรือประเด็นที่ควรคำนึงถึงตามที่ ได้ เรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและครบถ้วนจน สังเกตเห็นหรือรับรู้ได้อย่างชัดเจนตลอด การนำอภิปรายกลุ่ม	ทีมเตรียมตัวดี นำการอภิปรายกลุ่มโดย ประยุกต์ใช้หลักการหรือประเด็นที่ควร คำนึงถึงตามที่ ได้เรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม เป็นส่วนใหญ่จนสังเกตเห็นหรือรับรู้ได้ เกือบตลอดการนำอภิปรายกลุ่ม	ทีมเตรียมตัวไม่ค่อยดี และนำการ อภิปรายกลุ่มโดยประยุกต์ใช้หลักการ หรือประเด็นที่ควรคำนึงถึงตามที่ ได้ เรียนรู้เพียงส่วนหนึ่งทั้งนี้ยังพอ สังเกตเห็นหรือรับรู้ได้ในบางช่วงบางตอน เท่านั้น	ทีมไม่เตรียมตัวและนำการอภิปรายกลุ่ม โดยประยุกต์ใช้หลักการหรือประเด็นที่ ควรคำนึงถึงตามที่ ได้เรียนรู้ได้น้อยมาก จนไม่สามารถสังเกตเห็นหรือรับรู้ได้
ทีมจัดสภาพแวดล้อม สถานที่ และบรรยากาศที่ เอื้อต่อการ อภิปรายกลุ่ม	ทีมจัดสภาพแวดล้อมและสถานที่ตาม แผนงานหรือปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ ของการอภิปรายกลุ่มได้อย่างเหมาะสม และลงตัว จนทำให้การอภิปรายราบรื่น ไม่ติดขัด	ทีมจัดสภาพแวดล้อมและสถานที่ตาม แผนงานหรือปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ ของการอภิปรายกลุ่มได้อย่างเหมาะสม จนทำให้การอภิปรายราบรื่นไม่ติดขัด หรือติดขัดเล็กน้อย	ทีมจัดสภาพแวดล้อมและสถานที่ตาม แผนงานหรือปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ ของการอภิปรายกลุ่มได้แต่ทำให้การ อภิปรายไม่ค่อยราบรื่นหรือติดขัดจน ส่งผลกระทบต่อเวลา	ทีมจัดสภาพแวดล้อมและสถานที่ไม่ เหมาะสมจนทำให้การอภิปรายติดขัด และใช้เวลาในการแก้ไขจนจนส่งผล กระทบต่อเวลาโดยรวม
ทีมใช้หรือปรับเปลี่ยน กิจกรรม ที่กำหนดไว้ในแผน ได้อย่าง เหมาะสมและทำให้ ผู้เข้าร่วมมี ความรู้สึกร่วม	ทีมใช้หรือปรับเปลี่ยนกิจกรรมที่กำหนด ไว้ในแผนได้อย่างเหมาะสมกับ สถานการณ์และทำให้ผู้เข้าร่วม มี ความรู้สึกร่วมอย่างเต็มที่	ทีมใช้หรือปรับเปลี่ยนกิจกรรมที่กำหนด ไว้ในแผนได้อย่างเหมาะสมกับ สถานการณ์และทำให้ผู้เข้าร่วม มี ความรู้สึกร่วม	ทีมใช้กิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนแต่ ปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้เหมาะสมกับ สถานการณ์ได้บ้างจนทำให้ผู้เข้าร่วมมี ความรู้สึกร่วมอยู่ได้	ทีมใช้กิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนและไม่ สามารถปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้เหมาะสม กับสถานการณ์ได้จนทำให้ผู้เข้าร่วมขาด ความรู้สึกร่วมและหลุดจากกิจกรรม
ทีมใช้เอกสารหรือวัสดุ ประกอบการอภิปรายกลุ่ม ได้ อย่างเหมาะสม ชัดเจน และ สอดคล้องกับการ ดำเนิน กิจกรรม	ทีมใช้เอกสารหรือวัสดุประกอบ การ อภิปรายกลุ่มได้อย่างเหมาะสม ชัดเจน และสอดคล้องกับกิจกรรมที่ได้ กำหนดไว้ หรือที่ปรับเปลี่ยนตาม สถานการณ์	ทีมใช้เอกสารหรือวัสดุประกอบ การ อภิปรายกลุ่มได้อย่างเหมาะสม และ สอดคล้องกับกิจกรรมที่ได้กำหนดไว้หรือ ที่ปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์	ทีมใช้เอกสารหรือวัสดุประกอบ การ อภิปรายกลุ่มให้สอดคล้องกับ กิจกรรมได้ บ้าง	ทีมใช้เอกสารหรือวัสดุประกอบ การ อภิปรายกลุ่มที่ไม่สอดคล้องกับ กิจกรรม หรือเพียงแค่มีกการแจกเอกสาร หรือวัสดุ ประกอบการอภิปรายเท่านั้น
ทีมสรุปผลการอภิปรายกลุ่ม ด้วยวิธีที่หลากหลายได้ อย่าง เหมาะสม	ทีมจับประเด็นการสนทนาตามหัวข้อและ สรุปผลตามเป้าหมายของการอภิปราย กลุ่มได้อย่างครบถ้วนด้วยวิธีที่เหมาะสม	ทีมจับประเด็นการสนทนาตามหัวข้อและ สรุปผลตามเป้าหมายของการอภิปราย กลุ่มได้เป็นส่วนใหญ่ด้วยวิธีที่เหมาะสม	ทีมจับประเด็นการสนทนาตามหัวข้อและ สรุปผลตามเป้าหมายของการอภิปราย กลุ่มได้เป็นส่วนน้อยด้วยวิธีที่จ ากัด	ทีมไม่สามารถจับประเด็นการสนทนา ตามหัวข้อและไม่สามารถสรุปผลตาม เป้าหมายของการอภิปรายกลุ่มได้

ประเด็นประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
ทีมดำเนินการอภิปรายได้ ตาม ช่วงเวลาที่กำหนดไว้ใน แผนได้ อย่างเหมาะสม	ทีมดำเนินงานตามกรอบเวลาที่กำหนดใน แผนงานได้อย่างเหมาะสมและลงตัว	ทีมดำเนินงานตามกรอบเวลาที่กำหนดใน แผนงานได้อย่างเหมาะสมหรืออาจติดขัด เล็กน้อย	ทีมดำเนินงานตามกรอบเวลาที่กำหนดใน แผนงานได้แต่ติดขัดหรือไม่ราบรื่นใน หลายช่วง	ทีมไม่สามารถดำเนินงานตามกรอบเวลา ที่กำหนดในแผนงานได้จนท ำให้ติดขัด หรือไม่ราบรื่นตลอดกิจกรรมได้

เกณฑ์การแปลผลแสดงคุณภาพของผลงาน

คะแนน	21 - 24	หมายถึง	ดีมาก
คะแนน	16 - 20	หมายถึง	ดี
คะแนน	6 - 15	หมายถึง	พอใช้
คะแนน	0 - 5	หมายถึง	ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป

2. เกณฑ์การประเมินหนังสือเล่มเล็ก

ประเด็นประเมิน	ระดับคุณภาพ				น้ำหนัก	คะแนนรวม
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)		
1. รูปเล่ม						
รูปเล่ม	สวยงาม, มีความคิดสร้างสรรค์ดีมาก, ทำงานสะอาดเรียบร้อยดีมาก	สวยงาม, มีความคิดสร้างสรรค์ดี, ทำงานสะอาดเรียบร้อยดี	สวยงาม, มีความคิดสร้างสรรค์พอใช้, ทำงานสะอาดเรียบร้อยพอใช้	ความคิดสร้างสรรค์ควรปรับปรุง, ทำงานไม่สะอาดเรียบร้อย	2	8
2. เนื้อเรื่อง						
ด้านฉันทลักษณ์	อินทรวีเชียรฉันทที่เขียนถูกต้องตามฉันทลักษณ์คำครุ-ลหุ สัมผัสนอกทุกแห่ง	อินทรวีเชียรฉันทที่เขียนถูกต้องตามฉันทลักษณ์ คำครุ-ลหุ สัมผัสนอก แต่มีข้อบกพร่องตั้งแต่ 1-3 แห่ง	อินทรวีเชียรฉันทที่เขียนถูกต้องตามฉันทลักษณ์ คำครุ-ลหุ สัมผัสนอกแต่มีข้อบกพร่องตั้งแต่ 4-6 แห่ง	อินทรวีเชียรฉันทที่เขียนถูกต้องตามฉันทลักษณ์ คำครุ-ลหุ สัมผัสนอก แต่มีข้อ บกพร่องตั้งแต่ 7 แห่งขึ้นไป	1	4
ด้านเนื้อหา	อินทรวีเชียรฉันทตรงตามหัวข้อที่กำหนดครอบคลุมหัวข้อมีเอกภาพ มีข้อคิดที่เป็นประโยชน์ลำดับความต่อเนื่อง	อินทรวีเชียรฉันทตรงตามหัวข้อที่กำหนดครอบคลุมหัวข้อมีเอกภาพ มีข้อคิดที่เป็นประโยชน์ ลำดับความไม่ต่อเนื่อง	อินทรวีเชียรฉันทตรงตามหัวข้อที่กำหนด ครอบคลุม หัวข้อ มีเอกภาพ ขาดข้อคิดที่เป็นประโยชน์ลำดับความไม่ต่อเนื่อง	อินทรวีเชียรฉันทไม่ตรงตามหัวข้อที่กำหนด ไม่ครอบคลุมหัวข้อ ไม่มีเอกภาพ ขาดข้อคิดที่เป็นประโยชน์ ลำดับความไม่ต่อเนื่อง	1	4
ด้านการใช้ถ้อยคำ	ใช้ภาษาและถ้อยคำในการแต่งคำประพันธ์ประเภทอินทรวีเชียรฉันท 11 ได้อย่างเหมาะสม สื่อความได้มาก มีความไพเราะ	ใช้ภาษาและถ้อยคำในการแต่งคำประพันธ์ประเภทอินทรวีเชียรฉันท 11 ได้อย่างเหมาะสม สื่อความได้มาก แต่ขาดความไพเราะ	ใช้ภาษาและถ้อยคำในการแต่งคำประพันธ์ประเภทอินทรวีเชียรฉันท 11 ได้อย่างเหมาะสม แต่สื่อความได้น้อย ขาดความไพเราะ	ใช้ภาษาและถ้อยคำในการแต่งคำประพันธ์ประเภทอินทรวีเชียรฉันท 11 ไม่ถูกต้อง ไม่สามารถสื่อความได้ ขาดความไพเราะ	1	4
ด้านความคิดสร้างสรรค์	อินทรวีเชียรฉันทที่มีความคิดชัดเจน แปลกใหม่ไม่ซ้ำกับใครเหมาะสม มีวิธีเสนอที่น่าสนใจกลมกลืนกับเนื้อหา	อินทรวีเชียรฉันทที่มีความคิดชัดเจนไม่แปลกใหม่เหมาะสม มีวิธีเสนอที่น่าสนใจกลมกลืนกับเนื้อหา	อินทรวีเชียรฉันทที่มีความคิดชัดเจนไม่แปลกใหม่เหมาะสม มีวิธีเสนอที่น่าสนใจกลมกลืนกับเนื้อหา	อินทรวีเชียรฉันทที่มีความคิดไม่ชัดเจน ไม่แปลกใหม่ ไม่เหมาะสม มีวิธีเสนอที่น่าสนใจ ไม่กลมกลืนกับเนื้อหา	1	4

ประเด็นประเมิน	ระดับคุณภาพ				น้ำหนัก	คะแนนรวม
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)		
ความเรียบร้อย	ทำงานสะอาดเรียบร้อย เป็นระเบียบ สะอาดค่าได้ถูกต้องทุกค่า	ทำงานสะอาดเรียบร้อย เป็นระเบียบ แต่สะอาดค่าผิด 1-2 ค่า	ทำงานสะอาดเรียบร้อย เป็นระเบียบ แต่สะอาดค่าผิด 3-5 ค่า	ทำงานไม่สะอาด ไม่เรียบร้อย ไม่เป็นระเบียบ และสะอาดค่าผิดเกิน 5 ค่า	0.5	2
3. เวลา						
เวลา	ส่งชิ้นงานภายในกำหนดเวลา	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนดเวลา 7 วัน	ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนดเวลา	ไม่ส่งชิ้นงาน	1	4
คะแนนรวม						30

เกณฑ์การแปลผลแสดงคุณภาพของผลงาน

คะแนน	24 - 30	หมายถึง	ดีมาก
คะแนน	16 - 23	หมายถึง	ดี
คะแนน	9 - 15	หมายถึง	พอใช้
คะแนน	0 - 8	หมายถึง	ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป

3. เกณฑ์การประเมินการอ่านออกเสียงคำประพันธ์ประเภทฉันท

ประเด็นประเมิน	ระดับคุณภาพ				น้ำหนัก	คะแนนรวม
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)		
ความถูกต้องในการอ่าน	อ่านได้ถูกต้องตามอักขระวิธี และออกเสียงคำควบกล้ำ ร ล ว ได้ชัดเจนทุกคำ	อ่านถูกต้องตามอักขระวิธีออกเสียงคำควบกล้ำ ร ล ว ได้ชัดเจน และอ่านผิดไม่เกิน 3 คำ	อ่านถูกต้องตามอักขระวิธีออกเสียงคำควบกล้ำ ร ล ว ได้ชัดเจน และอ่านผิดไม่เกิน 5 คำ	อ่านไม่ถูกต้องตามอักขระวิธีและออกเสียงคำควบกล้ำ ร ล ว ได้ไม่ชัดเจน	0.75	3
น้ำเสียงถ้อยคำ และการเว้นวรรคตอน	ใช้น้ำเสียง ถ้อยคำ ตามเนื้อหาที่อ่านได้อย่างเหมาะสม และเว้นวรรคได้ถูกต้อง	ใช้น้ำเสียง ถ้อยคำ ตามเนื้อหาที่อ่านได้อย่างเหมาะสม เว้นวรรคได้ถูกต้อง และผิดไม่เกิน 3 จุด	ใช้น้ำเสียง ถ้อยคำ ตามเนื้อหาที่อ่านได้อย่างเหมาะสม เว้นวรรคได้ถูกต้อง และผิดไม่เกิน 5 จุด	ไม่สามารถใช้น้ำเสียงถ้อยคำ และการเว้นวรรคได้ถูกต้องตามหลักการอ่าน	0.75	3
ศิลปะในการใช้เสียง การเอื้อนเสียง และการถ่ายทอดอารมณ์	น้ำเสียงไพเราะ ใช้เสียงในระดับที่เหมาะสม สามารถเอื้อนเสียงหวานเสียงครั้นเสียงได้ถูกต้องและถ่ายทอดอารมณ์ได้เหมาะสมกับบทที่อ่าน	น้ำเสียงไพเราะ ใช้เสียงในระดับที่เหมาะสม สามารถเอื้อนเสียงหวานเสียงได้ถูกต้อง และถ่ายทอดอารมณ์ได้เหมาะสมกับบทที่อ่าน	น้ำเสียงไพเราะ ใช้เสียงในระดับที่เหมาะสม และเอื้อนเสียงได้ถูกต้อง	ใช้น้ำเสียงไม่เหมาะสม และไม่สามารถเอื้อนเสียงได้	0.75	3
บุคลิกภาพ	แต่งกายถูกระเบียบ ใบหน้ายิ้มแย้ม มีความมั่นใจ การยืนอยู่ในท่าที่ที่สง่า และการจับหนังสือหรือเอกสารถูกต้องเหมาะสม	แต่งกายถูกระเบียบ ใบหน้ายิ้มแย้ม มีความมั่นใจ การยืนอยู่ในท่าที่ที่สง่า และการจับหนังสือหรือเอกสารถูกต้องเหมาะสม แต่เกิดความประมาทในบางครั้ง	แต่งกายถูกระเบียบการยืนอยู่ในท่าทางที่สง่า และการจับหนังสือหรือเอกสารถูกต้อง แต่มีความวิตกกังวล	แต่งกายไม่ถูกระเบียบ และจับหนังสือหรือเอกสารไม่ถูกต้อง	0.25	1
คะแนนรวม						10

เกณฑ์การตัดสิน

คะแนน 9-10	ระดับ ดีมาก
คะแนน 7-8	ระดับ ดี
คะแนน 5-6	ระดับ พอใช้
คะแนน 0-4	ระดับ ปรับปรุง

4. เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ประเด็นประเมิน	ระดับคุณภาพ	
มุ่งมั่นในการทำงาน	ดีมาก (4)	ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ มีการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้นด้วยตนเองและเป็นแบบอย่างที่ดี
	ดี (3)	ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ มีการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้นด้วยตนเอง
	พอใช้ (2)	ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ มีการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้น
	ปรับปรุง (1)	ไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่การงาน

5. เกณฑ์การประเมินผลแบบสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน

คำชี้แจง : เกณฑ์การประเมินผลแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้รายบุคคลสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยพิจารณาพฤติกรรมของนักเรียน

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ควรปรับปรุง (1)
1. ความรับผิดชอบ	มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายทุกงาน	ไม่รับผิดชอบต่อนหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมาย 1 งาน	ไม่รับผิดชอบต่อนหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมาย 2 งาน	ไม่รับผิดชอบต่อนหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมาย มากกว่า 2 งาน
2. การให้ความร่วมมือ	ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมอย่างดีทุกครั้งด้วยความเต็มใจและความกระตือรือร้น	ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมทุกครั้งแต่ขาดความกระตือรือร้น	ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมทุกครั้งแต่ต้องมีการเตือน	ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมบางครั้งและต้องมีการเตือน
3. การมีวินัยและมารยาทในชั้นเรียน	มีวินัยและมารยาทในชั้นเรียนและปฏิบัติตามข้อตกลงอย่างเคร่งครัดทุกข้อ	มีวินัยและมารยาทในชั้นเรียนแต่ละเมิดข้อตกลง 1 ข้อ	มีวินัยและมารยาทในชั้นเรียนแต่ละเมิดข้อตกลง 2-3 ข้อ	ขาดวินัย ไม่มีมารยาทในชั้นเรียนและไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงมากกว่า 3 ข้อ
4. การตรงต่อเวลา	-	เข้าชั้นเรียนตรงเวลา	เข้าชั้นเรียนช้า 10-15 นาที	เข้าชั้นเรียนช้าระหว่าง 16-30 นาที

เกณฑ์การประเมินผล

คะแนน	13 - 15	ระดับ	ดีมาก
คะแนน	6 - 12	ระดับ	ดี
คะแนน	5 - 8	ระดับ	พอใช้
คะแนน	0 - 4	ระดับ	ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต
(นายธัญธร เวทย์วิระพงศ์)
...../...../.....

ใบความรู้

คำครุ (ะ) และ คำลหุ (เ)

	ครุ (แปลว่าหนัก)	ลหุ (แปลว่าเบา)
ตัวสะกด	มี	ไม่มี
สระ	เสียงยาว	เสียงสั้น
ตัวอย่าง	น้ำ แก คิด	บ่ ธ ฦ กั

ระวัง!!

คำว่า บ่ และ กั ถือเป็นสระเสียงสั้น
คำที่ใช้สระ -า -ไ -ใ -เ- เป็น คำครุ

ครุ ๗

ลหุ ๑

ใบความรู้

ฉันท

ฉันท คือลักษณะถ้อยคำ ที่กวีได้ร้อยกรองขึ้น ให้เกิดความไพเราะ ชาบซึ่ง โดยกำหนดคณะ ครุหลุ และสัมผัสไว้ เป็นมาตรฐาน ฉันทของไทยมีที่มาจากคัมภีร์วุดโตทัยของอินเดีย เข้ามาในเมืองไทยประมาณปลายสมัยกรุงสุโขทัยหรือต้นกรุงศรีอยุธยา ฉันทในภาษาบาลี แบ่งออกเป็น ๒ ชนิด คือ ฉันทวรรณพฤติ กับฉันทมาตราพฤติ ซึ่งฉันทมีชื่อต่าง ๆ ตามที่ปรากฏในคัมภีร์วุดโตทัยมีถึง ๑๐๘ ฉันท แต่ไทยเรดัดแปลง เอามาใช้ไม่หมด เลือกเอามาแต่เฉพาะที่เห็นว่าไพเราะ มีทำนองอ่านสละสลวย และเหมาะแก่การที่จะบรรจุคำในภาษาไทยได้ดีเท่านั้น

ฉันทใด กำหนดด้วยตัวอักษร คือ วางคณะ และกำหนดเสียงหนักเบา ที่เรียกว่า ครุหลุ เป็นสำคัญ ฉันทนั้นเรียกว่า “วรรณพฤติ”

ฉันทใด กำหนดด้วยมาตรา คือ วางจังหวะสั้นยาว ของมาตราเสียง เป็นสำคัญ นับคำหลุเป็น ๑ มาตรา คำครุ นับเป็น ๒ มาตรา ไม่กำหนดตัวอักษร เหมือนอย่างวรรณพฤติ ฉันทนั้นเรียกว่า “มาตราพฤติ”

ตำราฉันทของไทยเล่มแรก คือ หนังสือจินตามณี ของพระโหราธิบดี ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๓ กรมสมเด็จพระปรมานุชิตชิโนรสฯ ทรงแต่งคำฉันทตามพระประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยทรงแปลงฉันทจากคัมภีร์วุดโตทัย เป็นภาษาไทย จากฉันทวรรณพฤติ ๘๓ แบบ ทรงแปลงไว้ ๕๐ แบบ และแปลงฉันทมาตราพฤติไว้เพียง ๘ แบบ ต่อมา พ.ศ. ๒๔๗๔

นายฉันท ขำวิไล ได้แปลงฉันทในคัมภีร์วุดโตทัยใหม่ทั้งหมดโดยครบสมบูรณ์ ๑๐๘ แบบ โดยใช้ชื่อว่า “ฉันทศาสตร์”

ฉันทที่นิยมแต่งในภาษาไทย เป็นฉันทวรรณพฤติเป็นพื้น ที่เป็นมาตราพฤติ ไม่ใคร่จะนิยมแต่ง เพราะจังหวะ และทำนองที่อ่านในภาษาไทย ไม่สู้จะไพเราะ เหมือนฉันทวรรณพฤติ แม้ฉันทวรรณพฤติ ที่ท่านแปลงมาเป็นแบบในภาษาไทยแล้ว ก็ไม่นิยมแต่งกัน โดยที่นิยมใช้มากมีเพียง ๘ แบบเท่านั้น

ฉันท ๘ ได้แก่ วิชชุมมालฉันท มาณวกฉันท จิตรปทาฉันท

ฉันท ๑๑ ได้แก่ อินทรวีเชียรฉันท อุเปนทรวีเชียรฉันท อุปชาติฉันท สาลินีฉันท

ฉันท ๑๒ ได้แก่ ฤชงคประยาตฉันท ไตรภูกฉันท กมลฉันท วังสัฏฐฉันท

ฉันท ๑๔ ได้แก่ วสันตติลกฉันท

ฉันท ๑๕ ได้แก่ มาลินีฉันท

ฉันท ๑๙ ได้แก่ สัททูลวิกกีฬิตฉันท

ฉันท ๒๐ ได้แก่ อธิสังฉันท

ฉันท ๒๑ ได้แก่ สัทธราฉันท

การเลือกใช้ฉันท์

การเลือกใช้ฉันท์ ต้องเลือกให้เหมาะกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อเรื่องที่จะเขียน

๑. บทนมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ บทไหว้ครู บทสรรเสริญพระเกียรติ ความขลัง ไข้ สัตหุลวิกิพิตฉันท์หรือสัทธาฉันท์
๒. บทเล่าเรื่อง บทชม คร่ำครวญ นิยมใช้ อินทวิเชียรฉันท์ หรือสันติกลฉันท์
๓. บทแสดงอารมณ์รุนแรง เช่น โกรธ ตื่นเต้น วิตกกังวล หรือบรรยายความในใจเกี่ยวกับความรักที่ต้องการให้เห็นอารมณ์สะท้อนใจอย่างมาก นิยมใช้ อธิสัณฉันท์ ซึ่งเป็นฉันท์ที่สลับเสียงหนักเบาเน้นเสียงเป็นจังหวะทุกระยะ
๔. บทพรรณนาโวหารหรือบรรยายข้อความที่น่าตื่นเต้น หรือเป็นที่ประทับใจ นิยมใช้ ฤชงคประยาตฉันท์
๕. บทสนุกสนานขบขัน หรือตลกคักสับสน ให้เหตุการณ์บรรยายไปอย่างรวดเร็วจะนิยมใช้ ไตรภูกฉันท์ มาณวกฉันท์ หรือจิตรปทาฉันท์
๖. บทบรรยายความ นิยมใช้ อุเปนทวิเชียรฉันท์ อินทวงสฉันท์ วิชชุมมลาฉันท์ หรือสาลินี

ใบความรู้ อินทรวีเชียรฉันท์ ๑๑

อินทรวีเชียรฉันท์ (อิน-ทะ-วิ-เชียร-ฉันท) แปลว่า ฉันทที่มีลีลาอันรุ่งเรืองงดงาม ประดุจสายฟ้า ซึ่งเป็นอาวุธของพระอินทร์ หรือ เพชรของพระอินทร์ นิยมใช้แต่งเป็นบทพรรณนาความงามตาม-ธรรมชาติ เล่าเรื่อง บทอาลัย คร่ำครวญหรือบทอาศรัย ผู้ที่มีความสามารถในการประพันธ์ สามารถใช้อินทรวีเชียรฉันท์ ในการประพันธ์เนื้อความให้มีความสง่างามตามลีลาของคำประพันธ์นั้นให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่องได้อย่างเหมาะสม

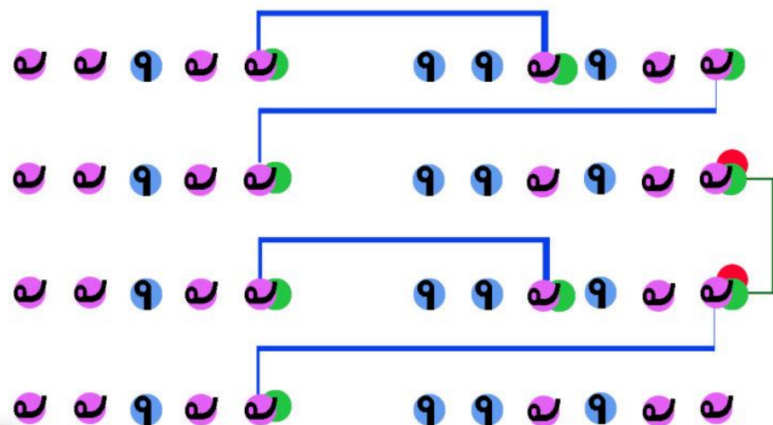
ลักษณะบังคับ

๑. บทหนึ่งมี ๒ บาท หรือ ๔ วรรค

๒. วรรคหน้ามี ๕ คำ วรรคหลังมี ๖ คำ บาทหนึ่งมี ๑๑ คำ

สัมผัส

ให้นักเรียนสังเกตสัมผัสบังคับ (สัมผัสนอก) และบังคับครุ-ลหุ (ดังที่ครูได้อธิบายความหมายไว้ก่อนหน้านี้แล้ว ในเรื่อง คำครุ-คำลหุ) ตามแผนผัง

● = จุดสัมผัสบังคับ

● = จุดสัมผัสระหว่างบท

๗ = คำครุ (เสียงหนัก)

๑ = คำลหุ (เสียงเบา)

ใบความรู้

แนวทาง การแต่งฉันท์

๖ ขั้นตอน

การจะแต่งฉันท์ได้นั้น ผู้เรียนต้องมีคุณสมบัติเบื้องต้นสำหรับผู้แต่งฉันท์ คือ ความเป็นผู้มี ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการซึ่งในความงามของธรรมชาติ สนใจศิลปะทุกชนิด รวมถึงสภาพแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรม เหตุการณ์ต่าง ๆ ล้วนแต่ช่วยสร้างความคิด และภาพในใจให้ผู้เรียนได้และยังต้องเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาให้ถูกต้อง รวมทั้ง เข้าใจเรื่องฉันทลักษณ์ สัมผัสบังคับ และจังหวะในการแต่งฉันท์ด้วย

การแต่งคำประพันธ์ หรือการแต่งร้อยกรองมี ๒ ประเภท คือ "แต่งได้" และ "แต่งเป็น" ผู้ที่เรียกว่า แต่งได้ คือ มีลักษณะบังคับตามรูปแบบที่กำหนดเป็นพื้นฐาน ส่วนแต่งเป็นนั้น ต้องสมบูรณ์ด้วยรสคำ รสความ และความสะเทือนอารมณ์ต่อผู้อ่าน

๑

ตั้งจุดมุ่งหมาย ขึ้นสร้างความคิด ตั้งจุดมุ่งหมายว่าจะเขียนเรื่องอะไร เขียนไปในแนวทางอะไร เช่น เขียนเรื่องความรัก หรือแนวเสียดสีสังคม

๒

ใส่เนื้อหา เมื่อตั้งจุดมุ่งหมายแล้วว่าจะเขียนไปแนวทางใด ขึ้นต่อมาก็คือ การใส่เนื้อหาสาระลงไปว่าจะกล่าวถึงเรื่องอะไร มากน้อยแค่ไหนอย่างไร เช่น ตั้งจุดมุ่งหมายว่าจะเขียนเรื่องดอกไม้เกี่ยวกับดอกทานตะวัน

๓

วางแผนคิดสำคัญ หากจะเขียนเรื่องดอกทานตะวันแสนสวย อ่านแล้วก็คงไม่มีอะไรประทับใจ ก็ต้องใส่แง่คิดลงไปว่า ดอกทานตะวันเป็นดอกไม้ที่กล้าแกร่งหันหน้าสู่ตะวัน กล้าเผชิญอุปสรรคอย่างท้าทาย เป็นการแทรกความคิดลงไปในเรื่องสาระ

ใบความรู้

แนวทาง การแต่งฉันท์

๖ ขั้นตอน

๔

เรียงลำดับความเป็นร้อยแก้ว เมื่อสร้างภาพในใจ มีจุดมุ่งหมายในการเขียนและใส่เนื้อหาสาระ รวมทั้งวางแนวคิดสำคัญแล้วนั้น ขั้นตอนจะต้องเรียบเรียงลำดับความเป็นร้อยแก้วเสียก่อน ว่าจะกล่าวถึงอะไรก่อนหลังและสรุปให้เหลือข้อความสั้นที่สุด

๕

จัดคำใส่สัมผัส ขั้นนี้เป็นการเลือกสรรคำที่จะใช้มาจัดวางให้เป็นรูปแบบของฉันท์โดยใส่คำครุ-ลหุ ใส่สัมผัสนอกและสัมผัสในครบตามลักษณะบังคับของคำประพันธ์ประเภทฉันท์ จัดคำมาเรียงร้อยให้มีความคล้องจอง ไพเราะ และได้ความหมาย

๖

ศิลปะการประพันธ์ ขั้นสุดท้ายเป็นการใช้กลวิธีการแต่งเพื่อให้บทร้อยกรองมีศิลปะ งดงามด้วยภาพพจน์ กวีโวหารต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความไพเราะ

ฉันท์เป็นคำประพันธ์ที่มีความสำคัญ ผู้ประพันธ์จะต้องมีความความเข้าใจในฉันทลักษณ์หรือลักษณะบังคับของฉันท์แต่ละประเภท รวมถึงจะต้องเข้าใจถึงอารมณ์ของฉันท์ กล่าวคือต้องเข้าใจว่าฉันท์ใดเหมาะที่จะถ่ายทอดกับเนื้อหาแบบใดหรือเรียกว่าการเลือกใช้ฉันท์ให้เหมาะกับสื่อกา ถ้าผู้ฝึกประพันธ์มีความเข้าใจในร้อยกรองประเภทฉันท์จะทำให้สามารถประพันธ์ฉันท์ได้ประทับใจผู้อ่านและผู้ฟังยิ่งขึ้น

